PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kővágószőlősi Óvoda és Konyha

2026

I. BEVEZETŐ

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023.LII. Púétv.
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelés-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról
- A 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- A 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- A 275/2019. (XI.21.) Kormányrendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Intézményi adatok:

Az óvoda neve: Kővágószőlősi Óvoda és Konyha
címe: 7673 Kővágószőlős, Rákóczi u. 2/a
e-mail: ovoda.kovagoszolos@gmail.com
telefon: 06/72 374657
06/30 2623110
honlap: www.kovagoszolosiovi.hu

A fenntartó neve: Kővágószőlős Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
címe: 7673 Kővágószőlős, Rákóczi u. 34.

Az óvoda bemutatása, helyzetelemzés

Kővágószőlős Baranya megyében, a Mecsek hegység lábánál, szép természeti környezetben, Pécstől 12 km-re fekvő község. Az óvoda a környező települések közül Bakonya, Cserkút és Kővágótöttös gyermekeit is fogadja kötelező ellátás keretében. Az intézmény az általános iskolával egy épületben található. Az alapító okirat szerinti felvehető létszám 60, csoportszobáinak száma 3, amiből egy tornaszobaként működik. Jelenleg 2 heterogén életkorú csoporttal működik. Az intézményben 4 felsőfokú végzettségű óvodapedagógus és 2 szakképzett dajka dolgozik. A logopédusi és fejlesztőpedagógusi feladatokat a szakszolgálat utazó pedagógusaival és megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógusokkal látjuk el.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Intézményünkben a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A fejlődését genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások- beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg. A gyermeknek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Óvodai nevelésünk a személyiség szabad kibontakozására törekszik, melyben az őt körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, képességeihez mérten fejlődjön, és esetleges hátrányai csökkenjenek. Nevelésünk nem ad helyet semmilyen előítélet kibontakozásának. Kiemelt nevelési területeink a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása, az érzelmi intelligencia fejlesztése, inkluzív szemlélettel a hátrányos helyzet csökkentése.

Alapító okiratunk tartalmazza a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is, ennek megfelelően az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődési üteméhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósul meg úgy, hogy az ne terhelje túl a gyermekeket és az óvodai nevelés tartalmi elemeiként jelenjen meg.

Az óvodáskorú gyermek nevelése elsődlegesen a család joga és kötelessége. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője.

Óvodánkról való hosszú távú elképzelésünk olyan esztétikus környezetben, a fejlődést szolgáló eszközökkel jól felszerelt, szeretetteljes, befogadó légkörű óvoda vízióját tartalmazza, amely a szabad játékot előtérbe helyezve, a nevelő-oktató munkát változatos tevékenységekbe ágyazva valósítja meg a gyermekek fejlesztését, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, együttműködve a szülőkkel és más partnerekkel az óvodai élet minden szereplőjének megelégedésére.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód kialakítása

Az óvodai egészségfejlesztés az óvoda egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a felnőttek, a gyermekek egészségismeretének bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszicho-szociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére az oktató-nevelő tevékenységbe épülve, a gyermekek személyiségfejlesztése érdekében. Fő célja, hogy képessé tegye a gyerekeket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek az egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal, ismeretekkel, technikákkal, amelyekkel a saját és a környezetükben élők egészségi állapotát egyaránt pozitív irányban befolyásolhatják.

Célunk:

- Az óvodáskorú gyermek biológiai, lelki, mentális, emocionális és szociális egészségéhez szükséges igények kielégítése.
- A rendszeresen végzett tevékenységek pozitívan segítsék elő az életfolyamatokat, a testi és szellemi fejlődést, az egészségi állapot kedvező irányú fejlődését.
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Személyi higiéné, egészséges táplálkozás, harmonikus fejlődés, öltözködés, pihenés, edzés és mozgásfejlesztés, környezettudatos magatartásszokásainak kialakítása.
- Környezettudatos viselkedés megalapozása.
- Minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

- Az egészséges életvitel szokásainak megismertetése, fejlesztése, alakítása preventív nevelői hatásokon keresztül.

Feladataink:

- A gyermek életkorának megfelelő életritmus, óvodai életrend kialakítása.
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése:
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
    - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,

  - a testi képességek fejlesztése,
  - a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Pozitív személyiségjegyek előtérbe helyezése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolatos szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, baleset esetén szükséges teendők megismertetése
- Az udvari élet tevékenységeinek szabályozása a baleset megelőzés érdekében.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- Megfelelő szakembere bevonása speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi lelki és értelmi feladatok ellátása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Testi fejlettség:

- Eljutnak az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányaik
- Megkezdődik a fogváltás.
- Viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek

Gondozás:

- Igényükké válnak a higiénés szokások, a tiszta, esztétikus rendezett megjelenés és környezet, a kulturált és egészséges táplálkozás.
- Önálló WC használat, kéz- és fogmosási szokások alakulnak ki.
- Megfelelően használják a tisztálkodáshoz szükséges eszközöket, ügyelnek a körülöttük lévő rend megtartására.
- Igényükké válik a gondos tisztálkodás.
- Elsajátítják a helyes és kulturált étkezés szokásait, nyitottabbá válnak a korszerű táplálkozási szokások elfogadásában, ismerik különböző táplálékok jótékony hatását (pl.: vitaminok).
- Biztonságosan és megfelelően használják az evőeszközöket.
- Ügyelnek az étkezés során az esztétikus rendre.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, ruhájukat rendbe rakják.

- Szükség szerint, időjárástól és egyéb tevékenységektől függően igényükké válik az átöltözés.
- Eljutnak az önállósodás folyamán személyes szükségleteik kielégítésére.
- Nevelői támogatással figyelnek környezetük gazdaságos energiafelhasználására.

Mozgás:

- Természetes szükségletükké válik a mindennapi, az örömteli testmozgás.
- Szeretik és rendszeresen, bátran végzik az aktív testmozgásokat.
- Igénylik a szabad mozgás örömének átélését biztonságos környezetben.
- Testséma ismereteik alakulnak ki.
- Képesek összehangolt, harmonikus mozgásra, valamint hosszantartó erőkifejtésre is.
- Mozgás során képesek tempóváltásra, önmaguk irányítására.
- Jelzésre tudnak irányt változtatni.
- Biztonságosan mozognak és használnak ehhez szükséges eszközöket.
- Nagymozgásokon keresztül, manipulációs tevékenységek közben fejlődik a finommotorikájuk.
- Szívesen játszanak akár irányítás nélkül is mozgásos játékokat.
- Képesek kitartásra, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Képesek impulzív, energikus mozgásra, illetve beépülnek a „belső fékek” a változatos tempójú mozgások végrehajtása során.
- Biztonságosan tájékozódnak a térben, ismerik az alapvető térirányokat.
- Egyéni adottságaiktól, képességeiktől, egészségi állapotuktól függően edzetté válnak.

Lelki fejlettség:

- Nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre
- Alkalmassá válnak a tanulás megkezdésére

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

- A biztonságos környezet, a kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében
- Az erkölcsi és szociális érzékenységen alapuló szokás- és normarendszer megalapozása
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére való nevelés
- Az én-tudat alakulásának elősegítése
- Megfelelő tér biztosítása az önkifejező tevékenységeknek

- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése
- Szociális érettség és akarat alakítása
- Egyenlő bánásmód biztosítása az óvodába járó valamennyi gyermeknek

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, befogadó attitűd és családias légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig
- Állandó értékrend kialakítása
- Társas kapcsolatok alakítása, melyek révén a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonylatban.
- A gyermeki én-tudat alakulásának támogatása, teret engedve önkifejező tevékenységeinek
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak erősítése: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség
- A gyermekek akaratának alakítása az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat és szabálytudat kialakulásának eléréséhez
- A gyermekek figyelmének felhívása a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, és azok megbecsülésére
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja az óvodai csoportban
- A gyermek nyitottságára építve hozzásegíteni őt, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja

Az óvodapedagógus tevékenysége/feladatai

Az érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása:

- A gyermek óvodába lépésének pillanatától elfogadó, támogató légkör veszi őt körül
- Megfelelő kommunikáció alkalmazása, mind a gyermekekkel, mind az óvoda összes alkalmazottjával és a szülőkkel.
- Az óvoda egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret enged önkifejező törekvéseinek
- Az óvoda neveli a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- Az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása, kommunikációja és bánásmódja példa értékű a gyermekek számára, beleértve az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot is

Szocializáció:

- Közös élményeken alapuló tevékenységeket szervezünk
- A gyermek erkölcsi tulajdonságait: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség fejlesztjük
- Akaratának, ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának kialakítása, fejlesztése történik
- Szokás- és normarendszerét megalapozzuk

A szűkebb és tágabb környezet megismertetése:

- a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megismertetése
- a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakítása
- a természeti, az emberi környezetben megmutatkozó jó és szép felfedeztetése és mindezek megbecsülésére való nevelés.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében:

- Együttműködés az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek igényévé válik a közös tevékenység, az együttműködés, azokban aktívan és örömmel vesz részt
- Tisztelettel és bizalommal fordul a társaihoz, a velük foglalkozó felnőttekhez
- Elfogadja a különböző tevékenységek által megkívánt megatartás és viselkedés-normákat
- Kialakul szabálytudata, képes vállalni tettei következményeit
- Társas kapcsolataiban képes önálló döntéshozatalra, egyszerűbb konfliktusok megoldására
- Segítőkész, érdeklődő, türelmes, figyelmes, együtt-érző, megérti és tiszteletben tarja társai különbözőségét
- Készen áll az iskolai élet és a leendő tanító elfogadására, a kapcsolatteremtésre, a fokozatosan alakuló együttműködésre
- Ismeri és óvja a helyi kultúra tárgyi emlékeit, értékeit

Speciális feladatok:

Beszoktatás – befogadás:

- Az újonnan érkező gyermekek számára egyénre szabott lehetőségeket biztosítunk a

csoportba fogadás során
- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, amik befolyásolhatják a gyermek viselkedését, érvényesítjük a családközpontú gyakorlatot. szükség esetén segítséget nyújtunk.
- Lehetővé tesszük, hogy ellátogassanak az óvodába és ismerkedjenek a környezettel, a felnőttekkel és a gyermekekkel
- Óvodakezdéskor a gyermekek igény szerint szülővel kezdhetik az óvodai életet. A szülő jelenléte biztonságot ad az új környezet elfogadásához, a szülő pedig megismeri az óvoda belső életét, napirendjét, tevékenységeit, szokásait
- A beszoktatásban mindkét óvónő részt vesz
- A számukra biztonságot nyújtó kedvenc plüss játékukat vagy eszközüket (rongy, kendő stb.) magukkal hozhatják.
- A csoportba régebb óta járó gyermekeket felkészítjük az újak fogadására, számítunk a segítségükre.
- Nyitottak vagyunk külhoni óvodákkal való együttműködésre

Hagyományok, ünnepek

- Az óvodai élet nélkülözhetetlen részei, alkalmat teremtenek a szűkebb-tágabb környezet megismerésére, a kultúra, valamint a természeti értékek megismerésére, megbecsülésére.
- Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek (közös tevékenységekkel is) kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Feladatok:

- Az ünnepi alkalmakhoz megfelelő hely, időpont és eszközök, valamint személyi feltételek biztosítása
- Ünnepi hangulat megteremtése
- Gyermekek hangulatának, érzelmi ráhangoltságának megteremtése
- Gyermekek életkorának, egyéni fejlettségi szintjének figyelembe vétele
- Felhasznált eszközök esztétikus kivitelezése

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- A Magyar Népmese Napja
- Zöld jeles napok (Állatok világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Víz világnapja)
- Márton-nap (szülőkkel, családdal közös program)
- Mikulás
- Óvodai Karácsony

- Farsang
- Március 15. megemlékezés
- Óvodai Húsvét
- Gyermeknap
- Iskolába készülők búcsúztatása (szülőkkel közös program)

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma közben, az óvodai élet és a nevelési tevékenység egészében megjelenik. Áthatja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában. Az anyanyelvi nevelés fejlesztése segíti a gyermekek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatok kialakítását és ápolását, valamint hatással van a gondolkodásra is.

Célok

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése, akik ismerik, szeretik és tisztelik az anyanyelvüket. Élményeiket, elképzeléseiket, véleményüket bátran megfogalmazzák, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet. A gyermekekkel olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítunk el, értelmi képességeiket úgy fejlesztjük, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudják oldani, eligazodjanak a világban. Az érzékszerveik útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet megismerjék és ismereteik birtokában az összefüggéseket felismerjék.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai feladatoknak a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejtenie. Ez a gyermekek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve valósul meg leghatékonyabban. Lehetőséget kell biztosítani, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetben minden gyermek kifejezhesse gondolatait, véleményét. Olyan beszédkörnyezet megteremtésére kell összpontosítani, ami a gyermekek kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermekek meghallgatására fordít figyelmet. Az ismeretszerzés a spontán és szerzett tapasztalatok rendszerezésére, bővítésére, illetve ezek alkalmazására változó helyzetekben, az értelmi képességek fejlesztésére koncentrálva történik. Kiemelt figyelmet kap a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet és tevékenység.

Az óvodapedagógus tevékenysége/feladatai

- Az óvónő modell szerepe érvényesül az óvodai nevelés egészében. Legyen mintaadó, a gyermekekhez fűződő viszonyában legyen elfogadó, együttműködő és támogató
- Változatos tevékenységeket szervezünk, amelyek építenek a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre és tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítanak. Tevékenykedtetés során mind az aktív, mind a passzív szókincsük fejlődése megvalósul.
- A gyermekeket hozzásegítjük, hogy alkalmassá váljanak szűkebb és tágabb környezetükben a kapcsolatfelvételre, kommunikációra, önkifejezésre.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartását ösztönözzük.
- Beszélő környezetet alakítunk, helyes mintaadással és szabálykövetéssel. Udvarias beszédkultúra kialakítása és fejlesztése a célunk.
- Problémák esetén szakember – logopédus – segítségét kérjük és vele együtt működünk.
- Az értelmi képességek, valamint a kreativitás differenciált fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembevételével történik.
- A gyermekekben a beszédkészség, a gondolkodás, a szókincs összerendezettségének kialakítását segítjük.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása:

- Beszélő környezet kialakítása, helyes mintaadás és szabályközvetítés, példamutató viselkedés, mely során a gyermekek elsajátítják mind a kortársakkal mint a felnőttekkel való kommunikációs ismereteket
- Nevelési helyzetek tervezése, szervezése, amiben az anyanyelv ismerete, megbecsülése, szeretete és annak tisztelettel való alkalmazása teljesen egészében megjelenik
- Az óvodai nevelés egésze alatt kiemelt figyelmet kap a természetes beszéd- és kommunikációs kedv fenntartása, beszédre ösztönzés, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése
- Egyéni érdeklődésre, kíváncsiságra, meglévő tapasztalatokra, élményekre és ismeretekre épülő változatos tevékenységek biztosítása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél
- Szókincse bővül
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki

- Minden szófajt használ
- Mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (fogváltás figyelembe vételével)
- Végighallgatja és megérti mások beszédét

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, amiken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő világról
- Megszerzett ismereteiket különböző tevékenységek és élethelyzetek által gyakorolják
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlesztése. Kiemelt szerepet kapjon a képzelet és a kreativitás
- Tapasztalatszerzési alkalmak megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat
- Lehetőség szerint több érzékszervre hatóan és több oldalról megközelítve járunk körbe egy témát

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek az egyszerűbb feladatokat megérti
- Érdeklődik és megérti környezetének jelenségeit és összefüggéseit
- Feladattudata és szándékos figyelme életkorának megfelelő, növekszik a figyelem tartalma, könnyebbé válik megosztása és átvitele
- Észreveszi a dolgok közötti összefüggéseket, tud a tárgyak lényegtelen tulajdonságaiktól elvonatkoztatni, lényeges jegyek alapján képes általánosításra
- Felismeri az ok-okozati összefüggéseket
- Problémamegoldó képessége halad az önálló problémamegoldás felé
- Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett megjelenik a felidézés

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek:

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára, modellt, követendő példát jelent. Jelenléte fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő, az óvodapedagógusok szakmai iránymutatásait követő dolgozók-dajkák, pedagógiai asszisztensek-szintén az óvodai élet állandó szereplői, ezért fontos, hogy értékrendjük, viselkedésük tükrözze az óvoda elvárásait. Az óvodapedagógusok és a segítő alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul a nevelés sikerességéhez.

Az intézményben 4 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus dolgozik. Az óvodapedagógusok közül egy fő szakvizsgával rendelkezik. A fiatal, pályájuk elején járó pedagógusok hosszútávú céljai között szerepel a szakvizsga megszerzése. Egy fő más pedagógusi (tanító) oklevéllel is rendelkezik. Az óvodapedagógusok a pedagógus életpályamodellben feladatként megjelölt minősítési követelményeket folyamatosan teljesítik, a továbbképzési programban megfogalmazott képzéseket a kötelező óraszám felett is végzik. A továbbképzések támogatásánál a pedagógiai programban meghatározott célokat leginkább segítő képzéseket részesítjük előnyben. A nevelőtestületre a folyamatos megújulás iránti szakmai elkötelezettség jellemző. A nevelőtestületben a tapasztaltabb és a fiatalabb óvónők együttműködése, egymás szakmai kiegészítése jól működik.

Az óvodapedagógusok munkáját 2 fő szakképzett dajka segíti.

Az óvodai logopédiai ellátást és a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a szakszolgálatok speciálisan képzett, utazó pedagógusaival és megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógusokkal tudjuk biztosítani.

Tárgyi feltételek:

Az óvoda az általános iskolával egy épületben helyezkedik el. Az óvoda alapterülete 234m2, mely 3 csoportszobát, 1 folyosót (ami a 3 csoportszobához tartozó öltöző is), 2 gyermekmosdót, 1 felnőtt mosdót, 1 vegyes célú felnőtt helyiséget és 1 irodát foglal magába. A harmadik csoportszobából pályázati úton tornaszoba kialakítására került sor. Ez a helyiség látja el a fejlesztőszoba és a nevelői szoba funkcióit is. A szülői fogadóórák megszervezését is ez a helyiség biztosítja. Nagyobb teret igénylő mozgásos tevékenységekhez (pl.Bozsik-foci) és rendezvények megtartásához a fenntartó önkormányzat tulajdonában lévő tornacsarnokot használjuk.

Az óvodai élet színtereinek kialakításánál a biztonságra, az otthonosságra, barátságosságra törekszünk. A csoportszobák játékra motiválóak, melyek alakításában a gyermekek szükségleteik szerint vesznek részt. Törekszünk a túlbútorozottság elkerülésére, vannak mobil tárolóink, polcaink, amelyekkel a tér alakítható. A világos, nyugodt, harmóniát árasztó színeket alkalmazzuk, kerüljük a túlzott vibrálást. Csoportszobáink tágasak, napfényesek, légkondicionáló berendezéssel ellátottak. Az eszközöknél a tartósság, a tisztíthatóság a szempont, anyagi lehetőségeinkhez mérten igyekszünk a természetes vagy újrahasznosított eszközök beszerzésére. Tornaszobánk jól felszerelt, eszközeit folyamatosan bővítjük (pl. Mozgáskotta)

Az óvoda udvara

2019-20-ban az óvoda udvarán a játékeszközök teljes cseréjére került sor. Azóta is történtek felújítások, cserék a biztonsági előírásoknak megfelelően. Jelenleg korszerű, esztétikus, elegendő mennyiségű udvari eszköz áll rendelkezésünkre. Minden évben sor kerül fák, bokrok ültetésére. Magaságyásokat gondozunk. Madárbarát kertet működtetünk.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésénél a folyamatos, rugalmas napirend kialakítására törekedtünk, amely alkalmazkodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

A gondozásnak kiemelt szerepe van, ennek keretében is nevelünk, építjük a kapcsolatot a gyermekkel, segítjük önállóságuk fejlődését. Ennek érdekében együttműködünk a segítő munkatársakkal.

Törekszünk a minél több személyes interakcióra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Az életkori sajátosságoknak és egyéni fejlettségnek megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket szervezünk. Emellett a gyermekek együttműködési készségét, feladattudatát is fejlesztő 5-35 perces csoportos foglalkozások tervezése-szervezése is megvalósul, a nevelési év kezdete előtt kidolgozott éves tervek alapján. Heti rendünk megvalósításánál figyelembe vesszük a spontán adódó lehetőségeket, aktualitásokat, az időjárási körülményeket, és ennek megfelelően a tevékenységek áttervezésére, átcsoportosítására is lehetőség van.

Napirendünkben is a rugalmasság a vezető elv, oly módon, hogy a házirendben rögzített szabályok betarthatóak maradjanak. Napirendünket a különböző tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása jellemzi, kiemelve a játék kitüntetett szerepét.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó, amennyiben lehetséges, külön térben szervezett, iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodai nevelés tervezésének és a gyermekek megismerésének és fejlesztésének dokumentumai:

- az óvodai nevelés minden dokumentuma a pedagógiai programra épül
- a különböző műveltségi területekhez éves terv készül, amely tartalmazza a műveltségi tartalmat, a fejlesztési célokat és feladatokat, valamint a várható fejlődési jellemzőket.
- a kiemelt eseményekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tematikus terveket, illetve projekt-terveket készítünk

- csoportnaplónk a féléves nevelési terveket és azok értékeléseit, valamint a heti fejlesztési terveket tartalmazza.
- a gyermekek fejlődésének nyomon követésére fejlődési naplót vezetünk, amely tartalmazza az anamnézist és a félévenkénti megfigyeléseket, értékeléseket
- a szakértői vélemény alapján a tankötelezettségi kor elérése után is óvodában maradó SNI gyermekek és a BTMN gyermekek számára fejlesztési terv készül, amit a csoport óvónői együtt vezetnek
- az 5 éves korú gyermekeknél rövid DIFER vizsgálatot végzünk, a hiányos területeket az iskolába való távozásig félévenként visszamérjük
- a csoportokban szociometriai vizsgálat készül a társas kapcsolatok tekintetében

Az óvoda kapcsolatai:

Család:

Az óvoda a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Igyekszünk figyelembe venni a családok sajátosságait, szokásait, szükség esetén segíteni a családokat, tapintatosan befolyásolni az életmód jó szokásainak alakításában, családsegítő intervenciós gyakorlattal.

A családokkal való kapcsolattartás módjai:

- fogadó óra: előzetes egyeztetés után, a csoport mindkét pedagógusának jelenlétében történik. Kezdeményezheti a szülő és a pedagógusok is. Ennek keretében tájékoztatjuk a szülőket félévente a gyermek egyéni fejlődéséről.
- szülői értekezlet: célja az egész óvodát vagy a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélése. A szülőket legalább egy héttel az esemény előtt az óvoda információs fórumain tájékoztatjuk az értekezlet időpontjáról és témáiról. A szülő joga és kötelessége, hogy érdeklődjön a gyermekét érintő kérdésekről, véleményt nyilvánítson az intézmény működéséről figyelembe véve az óvoda dolgozóinak személyiségi jogait.
- nyílt nap: nyílt napot a leendő óvodásaink és szüleik, valamint a már hozzánk járó gyermekek családja számára szervezünk, hogy megkönnyítsük az óvodaválasztást illetve betekintést nyújtsunk a z óvodai életbe.
- közös programok, rendezvények: célja, hogy lehetőséget biztosítsunk a család és az óvoda közötti kapcsolat mélyítésére, beszélgetésekre, egymás jobb megismerésére. Hagyománnyá vált, nagy népszerűségnek örvendő közös rendezvényeink vannak (Márton-nap, Évzáró). Jelen vannak kirándulások, az óvodáért végzett közös munka (kertrendezés stb.) sportprogram (Bozsik-programhoz kapcsolódóan, Mikulás-futás). Szívesen megismerjük egy-egy szülő munkáját is pl. tanulmányi kirándulással (tűzoltó, rendőr, állattartó stb.). Az anyák napja óvodánkban családi, személyes köszöntés, ehhez kapcsolódóan nem szervezünk ünnepséget, ajándékot készítünk a

gyerekekkel, verset tanulunk. A farsang a gyermekek életkori sajátosságai miatt az óvodán belüli esemény.

Iskola:

Óvodánk a Pellérdi Általános Iskola Kővágószőlősi Tagintézményével egy épületben található, így napi kapcsolatban állunk velük. Közös munkaterv határozza meg a kapcsolattartás módjait, eseményeit. A nagycsoportos gyermekeink közül nem mindenki választja a helyi intézményt, de azoknak, akik ide iratkoznak be, szeretnénk megkönnyíteni az óvoda és iskola közötti átmenetet.

Az iskolával való kapcsolattartás formái:

- az iskolába készülő gyerekek látogatása az iskolába
- a leendő elsős tanító látogatása a nagycsoportban
- közös rendezvények (Mikulás-futás, adventi gyertyagyújtás, koncertek)
- közös kirándulások
- együtt szervezett programok (pl. autómentes nap)
- megbeszélések a volt óvodásaink fejlődésével kapcsolatban, illetve a leendő iskolások tekintetében

Bölcsődével való kapcsolat:

A minibölcsőde fontos partnerünk, több gyermek érkezik hozzánk tőlük.

A kapcsolattartás formái:

- részt veszünk egymás rendezvényein
- a hozzánk beiratkozó gyermekekről anamnézist kapunk
- az óvodai beiratkozás előtt a bölcsődések szüleinek tájékoztató előadást, beszélgetést tartunk
- igény szerint énekes-mozgásos foglalkozásokat tartunk
- hozzánk érkező előadásokra (pl. bábszínház) meghívjuk őket
- az évzáró rendezvényünkön kis ajándékkal kedveskednek az elballagó, és hozzájuk járt gyermekeknek

Fenntartóval való kapcsolat:

Az intézmény fenntartója Kővágószőlős Község Önkormányzata.

- Az óvoda igazgatója írásban és szóban beszámol a nevelési év végén az éves munkaterv megvalósulásáról.

- Az intézményi önértékeléshez kapcsolódó 5 éves intézkedési tervet a fenntartó számára is eljuttatjuk.
- A képviselőtestület segítségét kérjük nagyobb kirándulásoknál a busz biztosításához, egy-egy színház, előadás költségeinek fedezéséhez.
- Az óvoda működéséhez szükséges feltételekről, eszközökről rendszeresen tájékoztatjuk a fenntartót.
- Megbeszéléseink a polgármesterrel rendszeresek, előremutatók.
- Részt veszünk több alkalommal a falu rendezvényein, ünnepi műsort készítünk igény esetén. A nyári táboroztatásban is részt vesz egy kollégánk.

Egészségügyi intézmények:

- a védőnő rendszeres tisztasági vizsgálatot végez az intézményben, munkatervet készít az óvodával való együttműködésről. Az egészséghetünkön foglakozást tart a gyerekeknek
- a háziorvos az óvoda-orvosi feladatokkal is megbízott szakember, illetve a munkaegészségügyi vizsgálatokat is végzi.

Szakszolgálatokkal való kapcsolat:

Az Esztergár Lajos Család-és gyermekjóléti Szolgálat és Központ:

- elkészítjük a pedagógiai jellemezéseket
- jelezzük az igazolatlan hiányzásokat, a tapasztalt hiányosságokat
- szükség esetén esetmegbeszélésen veszünk részt.
- az óvodai szociális segítővel kéthetente megbeszélést folytatunk

Baranya Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat:

- a hiányosságokat, fejlődési elmaradásokat mutató gyermekek szakértői bizottság általi vizsgálatát kezdeményezzük, a felülvizsgálati kérelmeket elkészítjük
- szükség esetén nevelési tanácsadóhoz irányítjuk a gyermekeket
- gyermekeink logopédiai ellátását a szakszolgálat biztosítja
- az SNI gyermekek ellátását a szakszolgálat túlterheltség miatt nem tudja vállalni (megbízási szerződéssel látjuk el a fejlesztést)

Kárpát-medencei magyar nyelvű intézmények.

- a magyar nyelvű intézmények közötti oktatási tér kialakítása, szakmai kapcsolat létrejötte érdekében nyitottak vagyunk egy külhoni magyar óvodával való kapcsolat kialakítására. Ehhez keressük a lehetőségeket.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége és az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek elemi pszichikus szükséglete. Az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.

Célunk

- A gyermekek örömüket leljék a játékban, bontakozzanak ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.
- Az óvodai élet egészét átszövő játéktevékenységgel a tapasztalatok többszöri átélését biztosítjuk.
- A gyermekek egyéni vágyainak és kreatív ötleteinek kibontakoztatását segítjük, kompetenciáit fejlesztjük.
- Szociális, társas viselkedésüket, magatartásukat formáljuk, érzelmi, akarati tulajdonságaikat alakítjuk.

Feladataink:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkört teremtünk a folyamatos, szabad játék biztosításához.
- Ingerben gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő esztétikus környezetet kialakítunk ki.
- Alapos szakmai ismereteink birtokában az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmát, minőségét gazdagítjuk. Ehhez helyet, időt, eszközöket biztosítunk, élményszerzési lehetőségeket adunk.
- A napi tevékenységek sorába a mozgásos játékokat beiktatjuk, az ehhez szükséges feltételeket biztosítjuk / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz /.
- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás gyakorlását, az elfogadható viselkedési szabályok kialakítását támogatjuk.
- A gyermekek játékválasztását, szabad képzettársítását tiszteletben tartjuk.
- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatokat, élményeket, ismereteket feldolgozzuk, újbóli átélését biztosítjuk a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A játékot, mint a gyermeki megismerés, fejlesztés eszközét alkalmazzuk.
- A játéklehetőségek ismétlésével a gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszervei pontosabb működésének fejlesztését segítjük.

Az óvodapedagógus tevékenysége és feladatai:

- A játékhoz megfelelő csoportlégkör, hely, idő, eszközök biztosítása
- A szabadjáték túlsúlyának biztosítása.
- Élményszerzési lehetőség biztosítása a különböző játékformákhoz (gyakorló játék, szimbolikus játék, konstruáló játék, szabályjáték)
- A játék figyelemmel kísérése, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz, kik játszanak együtt, milyen irányban halad a játéktéma, hogyan oldják meg a konfliktusokat, tiszteletben tartják-e egymás játékát, udvariasan viselkednek-e a játék során.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség és igény szerinti együttjátszás a gyermekekkel, támogató, serkentő, ösztönző magatartás.
- A gyermeki játék kibontakoztatásának segítése tudatos jelenléttel, ötletekkel az élményszerű, elmélyült tevékenységek megélése érdekében.
- A megfelelő eszközök állandó biztosításával, segítségadással a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk kibontakoztatása a tartalmasabb, elmélyültebb játék érdekében.
- Biztosítjuk, hogy mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul játszhassanak

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A megfelelő légkör:

Kreatív, alkotó légkört elsősorban olyan játékkörnyezet biztosításával érhetünk el, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Elmélyülhet a választott tevékenységben, kijátszhatja pozitív és negatív érzelmeit. Ennek alapja az óvónő-gyermek közötti szeretetteljes kapcsolat.

A megfelelő hely:

A különböző típusú játékhoz szükséges helyet a gyermekek szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével alakíthatják ki. A csoportszobában van helye az állandó és a változtatható játékoknak, pl. barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, festéshez, mintázáshoz, az asztali és az építőjátékokhoz is. A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. A csoportszobában illetve az udvaron való rendezkedés, aktív

közreműködés a tervezés, a szervezés terén, a kreatív tárgyhasználatot illetve a döntésképesség és a szituációhoz való alkalmazkodás képességét alakítja ki a gyermekben. A szabályokat az eszközök rongálása, egymás játéktevékenységének zavarása és a következő tevékenység akadályozásának elkerülése érdekében hozzunk, ezeket a gyerekekkel megbeszéljük.

A játékidő:

A játéktevékenység az óvodába lépés pillanatában kezdődik. A játékhoz szükséges időt a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulás lehetősége jól segíti. Ezáltal a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül több órán keresztül játszhatnak. (Ez nem vonatkozik a már nem használt, akadályt képező játékok elpakolására). Annyi időt biztosítunk a játékra, amennyi szükséges ahhoz, hogy kiélhessék élményeiket, esetleges kudarcukat, átélhessék a játék örömét. Ez csak folyamatban képzelhető el. Hosszantartó, vissza-visszatérő játékra adunk lehetőséget.

3-4 éves korban az étkezés, a tisztálkodás és az alvás kivételével a gyermekek csaknem minden időt a játékra fordíthatnak. A kötetlen foglalkozások megszervezése az elmélyült játékot nem szakítja meg.

Az 5-6-7 évesek számára az iskolára való előkészítés jegyében kötelező foglalkozásokat is szervezünk, ezek a játékidőbe épülnek be.

A játékeszközök:

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek gazdagítják a gyermekek elképzeléseit.

Olyan eszközöket biztosítunk, melyek ízlésesek, praktikusak, alkotó készséget fejlesztőek, jó minőségűek. Ezek esztétikusak, könnyen tisztíthatóak, és veszélytelenek.

A játékeszközöket folyamatosan ellenőrizzük, a javítható darabokat javítjuk. A bolti, készen kapható eszközökkel szemben elsősorban a gyermeki fantáziát megmozgató, alakítható eszközöket részesítjük előnyben, figyelembe véve az újrahasznosítás szempontját is.
A gyermekek érzelmileg erősen kötődnek a kedvenc játékukhoz, ezért egy arra alkalmas, biztonságot nyújtó darabot (puha, nem zenél, mérete megfelelő) az óvodai alvás idején illetve a vigasztalódás céljára maguknál tarthatnak.
Egyéb játékok behozására, nap közbeni használatára az óvodában nincs sem szükség, sem lehetőség.

Az eszközválasztékot folyamatosan bővítjük a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal. Az értelem- és képességfejlesztő játékokat a változatosság érdekében a csoportok között is cserélgetjük, ilyeneket magunk is készítünk, esetenként a gyermekeket is bevonva a tevékenységbe.
A csoportban elhelyezett játékszereknek és eszközöknek állandó helyük van, ez segíti a csoport rendjének megóvását, amiben a gyermekek aktív részvételét várjuk el.

Tapasztalatszerzés, élmények:

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal, élményekkel gazdagítják a játék tartalmát. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékban is átélhessék. A sajátos nevelési igényű valamint hátrányos helyzetben élő gyermekek, a többséghez mérten kevesebb, másabb tapasztalatokkal érkezhetnek az óvodába, ezért az ő esetükben kiemelten fontos, hogy biztosítsuk számukra ugyanolyan tapasztalatokat, mint társaiknak.

A játék irányítása:

Mindenekelőtt azokat a feltételeket teremtjük meg, amelyek a játékra hatással vannak, amelyektől a játék függ. A játékban elsősorban partner szerepet töltünk be, segítünk, de csak olyan szinten és mértékben, amennyiben az adott gyermeknek az adott szituációban arra szüksége van. Játékirányításunk a játékot követő-szemlélő, hagyjuk a gyermeket cselekedni. A játék folyamatában az óvónő tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítást. A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá – a játékot kezdeményezzük is, modell-nyújtó, játszótárs szerepünk is van. Ebben a játékhelyzetben is támogató, engedő és elfogadó a magatartásunk.

Ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, elmélyült tevékenységét, természetesen beavatkozunk a játékba.

A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták

A gyakorló játék

A gyakorló játék kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készteti a gyermeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételgetése, amely örömet okoz. Ezek a tevékenységek jól fejlesztik a szem- kéz koordinációit.
Ehhez a játékfajtához járulnak hozzá az öltöztethető, húzogatható, rakosgatható játékszerek, természetes anyagok, valamint a csoportszoba színtereinek igény szerinti alakíthatósága.

Vannak olyan eszközök, amelyeket tologathatnak, amelyekbe rakodhatnak, maguk is beleülhetnek, amelyekkel szállíthatnak.

A gyakorló játék részét képezi a gyermek szavakkal, hangokkal való játéka, ezért érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekben pozitív érzést kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre a legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb nagyobb tárgyak, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

A szimbolikus és szerepjáték

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Itt még nem a szerepvállalás a fontos, hanem maga a tevékenység. A későbbiekben a szerepvállalás és a hozzá kötődő szabályok betartása adja a szerepjáték lényegét. Ha a gyermek igényli magunk is vállalunk szerepeket, hogy azok megformálása minta legyen a közös cselekvéshez. Ilyenek a kükönböző családi szerepek, foglalkozások, egyéb munkák utánzásából fakadó játékok. Ezek mindegyike egyszerű mozzanatokat jelenít meg együttlét, együttmozgás formájában. Törekszünk arra, hogy a gyermekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékban, minden gyermek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki.

3-4 éves korban a gyerekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.

4-5 éves korban tartósan kialakul a kisebb nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. 5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. A szerepekkel bővült fantáziajátéknak a megismerés szempontjából nagyon sok ismerethordozója van. A vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé, melyben megjelenik az együttműködés, alá- fölérendeltség, különböző viselkedési formák, fejlődik akaratuk, önállóságuk, beszédkészségük, gondolkodásuk. A szerepjátékban számos eszközre van szükség. Ezeknek az óvónővel való közös elkészítése külön örömforrást biztosít a gyermekek számára.

Barkácsolás

A barkácsoláshoz helyet biztosítunk eszközökkel, anyagokkal, a gyűjtő munkába a családokat is bevonjuk. A barkácsolás jelentősen fejleszti fantáziájukat, kézügyességüket. A játék igényéből indulunk ki, a tevékenység kötetlen. A barkácsolás folyamatát játékosan irányítjuk, az eszközhasználatot megtanítjuk, segítjük.

3-4 éves korban a gyermekek bevonásával készítünk kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket.
4-5 éves korban a gyermekek segítenek a játékok megjavításában is.

5-6-7 éves korban maguk is kezdeményezik új eszközök létrehozását.

Dramatizálás, bábozás

A szerepjátékot gazdagítja a gyermekek irodalmi élményeire épülő dramatizálás, bábozás. A dramatikus játékok a bensőséges, közösségi együtt játszást célozzák meg, melyben a gyerekek érzelmileg és szellemileg egyaránt tapasztalatot gyűjthetnek. A gyermekek kötetlen módon játszhatják el ezeket az élményeket. Módot adunk, hogy szándékuk szerint átformálják, vagy továbbszőjék a történetet. Gondoskodunk jelmezekről, kellékekről, eszközökről.

A beszoktatás időszakában a bábozásnak kiemelt fontossága van, a báb mögé bújva a félénkebb, visszahúzódó gyermekek is szívesen szólalnak meg. A bábozás először az óvónő előadásával jelenik meg az óvodában. A báb állandóan kézközelben van, így alkalmuk van minden tevékenység közben szabadon használni. Készítünk közösen is bábokat (zacskó, termés, fakanál, bot, ujjbáb), ezeket használhatják szabadon, fantáziájuk szerint.

Építő, konstrukciós játék

A gyermek a konstrukciós játékban átéli az alkotás örömét, melyben a sokféle formájú játékelemből kialakítja a forma - szín - térvariált saját alkotását. Az építőjáték az eszközök és anyagok változatosságát igényli.
3-4 éves korban az összerakosgatás és a szerkesztés jelent örömet. A későbbiekben a létrehozott alkotásokat meg is tudják ismételni, fejleszteni.
5-6-7 éves korban a konstruáló, építő játékelemekből bonyolult építményeket, játékszereket is tudnak készíteni. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik. Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

A szabályjáték

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Ezek határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását. A szabályok megjelennek már a gyakorlójátékban is, ezek még nem tudatosan vállalt szabályok. Ezt fejlesztjük tovább a szabálybetartás elemeinek megismertetésén át a szabályok pontos

betartásáig az óvodáskor végére. A szabályjátékok egyes fajtái a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik. Megtanulják a magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, eredményre való törekvést, kudarctűrést. Ezt a játékformát akkor szeretik meg igazán a gyermekek, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra, betartásuk nem okoz nehézséget. Az óvónő részvételét, figyelmét ez a játékforma különösen megkívánja.

VERSELÉS, MESÉLÉS

Célunk:

A mese a gyermekek szemléletmódjának és világképének kialakítására különösen alkalmas. Szorongásaikat oldja, megoldást és feloldást kínál. A szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe segíti a külvilág megismerésére irányuló törekvéseket. A mindennapos mondókák, dúdolók, versek, mesék, a mesélővel való személyes kapcsolat hozzájárul a gyermek érzelmi biztonságának kialakításához és fenntartásához. A gyermekköltészet nyelvi felépítése, szóösszetétele fejleszti a gyermekek szókincsét, a beszédmegértést, a beszédkedvet, szorongás- és feszültségoldó szerepe van. A belső kép és fantázia fejlesztése is megvalósul általa, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Célunk a gyermekek teljes személyiségének formálása, harmóniájának megteremtése, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítsége. A verselés-mesélés segíti az olvasóvá válást.

Feladataink:

A meséléshez megteremtjük a nyugodt, bensőséges légkört, a csoportok saját mesélési szokást alakítanak ki. Pozitív példát nyújtunk a mesekönyvek használatában és a gyermekeket is a könyvek megőrzésére ösztönözzük. Csoportjainkban a gyermekek számára elérhető helyen találhatók a könyvek, valamint azok az eszközök, melyek az irodalmi élmény feldolgozását segítik elő. Megteremtjük és kihasználjuk az adódó alkalmakat a mindennapi meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Gyakran megismételt élményt nyújtunk a gyermekekre figyelve, többnyire mozgással, esetleg dallammal kísért mondóka, vers mondogatásával. A gyermekek nyelvi képességeit fejlesztjük az irodalom eszközeivel.

Az óvodapedagógus tevékenysége/feladatai:

Az óvónő naponta többször kezdeményez verset, mesét, a gyermekek kérésének, érdeklődésének, az adott szituációknak megfelelően, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Oldott, derűs légkört teremt, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik. Az óvónő rendelkezik gazdag mesekinccsel leginkább a magyar népmesék világából, valamint a különböző népek meséiből és igényes irodalmi alkotásokból. A kezdeményezések során emlékezetből mesélünk, igényes eszközöket készítünk az érdeklődés felkeltéséhez illetve a mese befogadásának megkönnyítésére. Ennek kiscsoportban van jelentősége, később a mesehallgatás lehetősége már önmagában is motiváló erő és a belső képalkotást nem akadályozzuk eszközökkel. Az ebéd utáni pihenő előtt könyvből is olvasható a mese.

A fejlesztés tartalma:

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

A mesék többségét a magyar népmese gyűjteményből, népi hagyományokat felelevenítő mondókákból, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséiből válogatjuk. Jelen vannak más népek, nemzetiségek meséi és a klasszikus, valamint kortárs irodalmi művek is. A verseket, mondókákat leginkább a magyar gyermekköltészet alkotásaiból választjuk.

Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszédet-kommunikációt fejlesztjük.

A tevékenység tervezésének irányelvei:

Egy-egy mesét többször van alkalma a gyermekeknek meghallgatni.
Fontos szempont, hogy magas szintű irodalmi élményt nyújtsunk a gyermek számára. A művek kiválasztásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság. Mindennapi élmény a gyermekek számára az elalvás, pihenés előtti mese. Nagyon szeretik, szívesen hallgatják, az elalvás előtti nyugodt légkör megteremtéséhez szükséges.

A tevékenység szervezésének módszerei:

A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban. Mind a kezdeményezést, mind pedig az elalvás előtti mesét szükségesnek tarjuk. A mesélés, verselés, mondókázás mindennapos, történhet óvónői és gyermeki kezdeményezésre is.
A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mese figyelmes végig hallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket. A mondókák, versek mintaszerű óvónői előadása, majd megtanulása után ösztönözzük az egyéni verselést. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus játék során

lehetőséget adunk a társalgási kedv fokozására, önálló beszédre, különböző mozgásokra. A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.

ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Célunk:

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Az ének-zenei nevelésben fontos helyet foglal el a mozgásos, énekes népi játék, mely rendszeresen jelen van a gyermek tevékenységi lehetőségei között. A népi játékok, a néptánc mindennapos jelenlétével a hagyományok megismertetése és továbbélésének támogatása is biztosított. Meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítésben, korosztályi sajátosságokra építve.

Feladataink:

- A zenei képességfejlesztés (hallás, ritmus, éneklés, mozgás, egyenletes lüktetés, zenei kreativitás)
- Olyan hely és légkör biztosítása, amely a gyermeket hozzásegíti a felszabadult, örömteli éneklés, táncos játékok átélésére.
- Ismerjék meg és használják a zenéhez használatos kelléktárat (hangszer, fejdísz, egyéb kiegészítők).
- Az anyanyelvi örökség gazdagítása, a zenei anyanyelv megalapozása játék szituációkon keresztül, korosztálynak megfelelő és igényesen összeállított magyar népdalkincs, válogatott kortárs művészeti zenei anyag alapján.
- Olyan zenei tevékenységek biztosítása, amelynek során a gyermek felfedezi a dallam, ritmus, mozgás szépségét a közös éneklés örömét.
- A zenehallgatás anyaga és formái segítsék elő a gyermek zenei ízlésének formálását, alapozzák meg a zenei kultúrát.
- A különböző mozgás- és térformák kialakításával segítse a koordinált, harmonikus

mozgásfejlődés segítése.
- A népi játékok erősítik a szociális képességek fejlődését. Az örömteli zene és játék, a közös éneklés örömforrás, és sikerélményt ad.
- A beszéd, a ritmus, a dallam és a mozgás együttes élménye fejleszti a gyermekek nyelvesztétikai érzékét.
- Megismertetjük elsősorban a magyar, de más nemzetek népi kultúrájának kincseit, a népszokások egyes elemeit, az ünnepekhez kapcsolódó zenéket, dalokat.
- A népi gyermekdalok, dalos játékok segítségével a közös kulturális örökségünk, a zenei anyanyelv szeretetére és tiszteletére nevelünk.
- Fontos, hogy zene és ének váljon természetes örömteli cselekvéssé, ösztönözze a gyermekeket kreativitásra, hasson improvizáló készségükre.

A fejlesztés tartalma:

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző-állami, egyházi, jeles-ünnepekhez fűződik.

az anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi hovatartozást is.

3-4 éves korban:

- megtanulnak 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 8-10 énekes játékot.
- A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik.
- A gyermekek jóízű játékok közben közvetve megismerik a zenei alapfogalmakat.
- Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni.
- Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékeltetik az egyenletes lüktetést.
- A gyermekek nevének gyakori éneklése, a közös játékba, táncba, tevékenységbe énekelve hívogatás módszerének alkalmazása megalapozza az éneklés iránti fogékonyságukat.

4-5 éves korban:

- énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat.
- Megtanulnak 4-5 új mondókát, 10-12 új gyermekdalt.
- A körjátékok között már megjelennek a szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékot.
- A gyermekek énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben.
- Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szövegekkel és ritmussal.
- Érezzék, érzékeltessék változatos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát.

5-6-7 éves korban:

- 4-7 új mondókát, 12-15 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt tanulnak meg.
- A nagyobb óvodások szabálytartó képessége már megengedi a bonyolultabb játékokat is (pl.: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok). Ezeket a játékokat már e korosztály néptáncának is tekinthetjük.
- Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel variáljuk, és ezt a gyermekek a felnőtt minta utánzásával tudják követni.
- A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő.
- A hallásfejlesztést segítő zenei fogalom párokat kapcsoljuk össze hangszínfelismeréssel, tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. A ritmusfejlesztés eredményeképp a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Fejlesztjük a gyermekek alkotókészségét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldjanak.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc módszerei

Az óvodapedagógus:

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával erősíti a gyermekben a zene, a mozgás, a hagyományok iránti érdeklődést, szeretetet.
- az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével törekszik arra, hogy a gyermekek ismerjenek meg népdalokat, dalokat, gyermek táncokat, népi játékokat.
- követi a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játék sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében.
- megismerteti a gyermekeket a környezet hangjaival.
- formálja zenei ízlésüket, érdeklődésüket.
- a gyermeki motiváltság és aktvitás elvének figyelembe vételével lehetővé teszi, hogy minél gyakrabban mozogjanak, énekeljenek, táncoljanak szabad levegőn.
- megalapozza a zenei befogadás képességét, lehetőséget teremt a gyermekek improvizációjára.

Szervezeti formák:

- A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük meg, lehetőleg várakozási idő nélkül. Minden csoportban alakuljon ki szokásrendszer a gyermekek bevonására a zenei képességfejlesztő játékokba (pl.: hívogató dal). Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

- A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőség szerint megtarthatjuk az udvaron is.
- A zenei élmény mindennapos lehetőség, és sokféle tevékenységhez kapcsolódik.
- A zenehallgatást is különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Célunk:

Az óvodai vizuális nevelés a látás útján történő befogadó, megismerő és alkotó tevékenység fejlesztése. Olyan vizuális nyelv elsajátíttatása, melynek segítségével a gyermekek érzéseiket, gondolataikat kifejezhetik. A vizuális módszerek és a műalkotások megismerése segítséget nyújt a képi világban való eligazodáshoz, alakítja a világ szépségeire való rácsodálkozás képességét. A szabad rajzolás és a tervezett, szervezett tevékenységek segítik a megismerést, amely hatással lesz a gyermek személyiségének alakulására, és nagy szerepet játszik a verbális és vizuális kommunikáció képességének fejlődésében.

Feladataink:

Olyan tevékenységek biztosítása, melyek fejlesztik a gyermek esztétikai érzékét és a szép iránti nyitottságát. A gyermek érdeklődését felkeltő változatos vizuális élmények és megfigyelési lehetőségek biztosítása, minél változatosabb anyagokkal és technikákkal való próbálkozás és az ezekben megszerezhető jártasság megszerzése. A tevékenységek lehetnek szervezettek vagy spontán, a játék alatt vagy után kialakulóak.

A fejlesztés tartalma:

Alapvetően három, egymással összefüggő területet ölel fel:

- megismerés és befogadás
- alkotás és vizuális gondolkodás
- anyag- és eszközismeret, motoros funkciók

Megismerés és befogadás:

- látáskultúra megalapozása
- megismerés ösztönzése
- vizuális befogadó képesség fejlesztése
- megfigyelőképesség, tér- és időérzék fejlesztése
- közlés és kifejezés képi formáinak megismertetése
- képzőművészeti és népművészeti alkotások megismertetése

Alkotás és vizuális gondolkodás:

- síkbeli, térbeli ábrázoló, közlő, alakító képesség fejlesztése
- térszemlélet, forma- és szerkezeti érzék, anyagismeret alakítása
- kreativitás, problémafelismerő- és megoldó képesség, képi gondolkodás, ízlés, nyitottság alakítása
- formakészlet gazdagítása
- tér- forma-színképzet fejlesztése
- vizuális képzelet alakítása

Anyag és eszközismeret, motoros funkciók:

- szem-kéz koordináció
- megmunkálási és kifejezési lehetőségek sokfélesége
- kézügyesség és finommotorika fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai:

- tudatos, tervszerű felkészülés
- szükséges feltételek (hely, idő, eszközök) biztosítása
- folyamatos lehetőség biztosítása a vizuális tevékenységekre
- megfelelő szervezeti formák kialakítása
- nyugodt, oldott légkör megteremtése és a játékosság biztosítása
- a kommunikáció gazdagodásának segítése (új fogalmak, oksági összefüggések)
- eszközök, technikák megismertetése
- aktív résztvevő és modell-szerep a környezet alakításában, a rácsodálkozásban
- elfogadó attitűd, mely a gyermekek munkáját értékként kezeli
- a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása
- a tehetségek bátorítása
- környezettudatos magatartás megalapozása: újrahasznosítható anyagok felhasználása, környezetbarát eszközök használata
- a természet adta termések, tárgyak stb. felhasználása
- síkbeli és térbeli ábrázoló és konstruáló képesség fejlesztése
- térszemlélet, forma-, szín- és szerkezeti érzék fejlesztése
- anyagok tulajdonságainak megismertetése
- eszközhasználat elsajátíttatása
- képzelet, képi gondolkodás alakítása, vizuális fantázia fejlesztése
- ízlés, nyitottság, empátia alakítása
- szem-kéz koordináció fejlesztése
- kézügyesség és finommotorika fejlesztése
- a természetes anyagok, termések előtérbe helyezése, új megoldások keresése, környezettudatos megoldások keresése, fenntarthatóságra nevelés.

Az óvodai vizuális nevelés anyaga:

- természetes és mesterséges formák síkban és térben
- színek, színazonosítás

- vonalfajták, minőségek
- folt és textúra
- nagyságrelációk, térviszonyok, térelemek
- ritmikusság
- arányosság
- képi elemek elhelyezése
- anyagok alakítása
- műalkotások vizuális kifejezőeszközei
- jelek, jelképek felismerése
- esztétikai véleményalkotás

A tevékenység szervezésének módszerei:

A módszerek megválasztásának szempontjai:

- a gyermek életkori sajátossága és egyéni fejlettsége
- a tevékenység témája
- a tevékenység munkaformája

Módszerek:

- bemutatás
- szemléltetés
- magyarázat
- beszélgetés
- elbeszélés, mesélés
- gyakorlás
- ellenőrzés
- értékelés

Az óvodapedagógus a gyermek érzelmi aktivitására alapozva, játékos módon, a megfelelő időben és helyen alkalmazza a módszereket. Szervezeti forma szerint a tevékenység lehet:

- a gyermek önálló, belső inspirálódásából eredő
- szervezett, mely lehet kötelező vagy szabad részvételen alapuló.

MOZGÁS

Célunk:

A gyermek mozgásigényének kielégítése, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos feladatok és játékok alkalmazása. Az óvodai élet minden napján lehetőséget

biztosítunk az aktív szabad játék mellett a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeknek és az irányított egészségfejlesztő testmozgásnak, amelyek játékos környezetben és a játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. Örömmel, érzelmi biztonságban végzett feladatok az egészséges testi fejlődéshez szükséges izmok kialakítása, kondicionális képességek fejlesztése. Mozgáson keresztül az értelmi képességek fejlesztése. Edzett, egészséges, együttműködő- kooperatív gyermek nevelése a játékokon, illetve a mozgásos játékokon keresztül - a mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességekre, különösen az erő és állóképességre.

Feladataink:

A gyermek mozgásigényének kielégítése, spontán és szervezett mozgásos játékok beépítése a mindennapos óvodai életbe, tevékenységekbe, ez által támogatva a komplex személyiségfejlesztést. A mozgás fontosságának tudatosítása az egészséges életmódra nevelés része. A mozgás megszerettetése mellet kiemelt szerepet tulajdonítunk az alapvető mozgásformákkal kapcsolatos készségek és képességek kialakításának. A gyermekek érzékelésének, észlelésének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának fejlesztése történik a különböző mozgások által. Tudatos a mozgásfejlesztés a csoportban, a szabad levegőn egyaránt, ezzel biztosítva a gyermek erő- és állóképességének, teherbíró képességének fejlődését. Testséma kialakítása és fejlesztése, testrészek megismerése, bal- és jobboldaliság kialakítása, testtudatosság fejlesztése. Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. A szabad mozgás feltételeinek megteremtése, motiváló környezet kialakítása. Egyensúlyérzék, ritmusérzék, szem-kéz, szem-láb koordinációjának alakítása.

Az óvodapedagógus tevékenysége/feladatai

A fejlesztés tartalma:

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő- és az állóképesség fejlődésére. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában.

Mozgásfejlesztés:

- nagymozgások fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- szem-kéz, szem-láb koordináció képesség fejlesztése,

- rugalmasság fejlesztése

A mozgás tevékenységeinek anyaga:

- Rendgyakorlatok: állások, testfordulatok, alakzatok
- Előkészítő vagy gimnasztikai gyakorlatok:
  - Szabad gyakorlati alapformájú gyakorlatok: szabadgyakorlatok
    - kéziszer-gyakorlatok
    - páros, társas gyakorlatok
    - pad gyakorlatok
    - bordásfal gyakorlatok
  - Természetes gyakorlatok: természetes járás
    - különböző járásmódok
    - futások feladatokkal
- Torna jellegű gyakorlatok:
  - Természetes támaszgyakorlatok: mászás, kúszás, csúszás
    - egyensúlyozó járás
  - Talajtorna gyakorlatok: hossztengely körüli gurulás
    - bukfenc
    - tarkóállás előkészítő gyakorlatai
    - kézállás előkészítő gyakorlatai
  - Függés gyakorlatok: mászások létrán, rácson
    - függés létra fokain, rúdon
    - függésben lábmozgások
  - Szerugrások: mélyugrás
    - felfelé történő ugrás
    - padon végezhető ugrások

- Atlétikai jellegű gyakorlatok. futások
  - ugrások
  - dobások
- Játék jellegű főgyakorlatok: gurítás
  - labda feldobás-elkapás
  - labda vezetés
  - dobás: egy és kétkezes alsó, felső dobás
- Testnevelési játékok: futó, fogójátékok versengések, sorversenyek, váltóversenyek

Testséma fejlesztése:

- testrészek ismerete, funkciója, begyakorlása a testrészek mozgatásával,
- személyi zónák alakítása

Térpercepció - térbeli viszonyok fejlesztése: vizuális ritmus

A tevékenység tervezésének irányelvei:

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység szervezésének módszerei:

Szervezett és spontán mozgástevékenységekre a mind a csoportszobában és tornaszobában, mind pedig az udvaron, a szabad levegőn lehetőséget teremtünk. A tevékenységek alatt végig szem előtt tartjuk a biztonságos helykialakítást és mozgásvégrehajtást. A gyermekek számos alkalommal élvezhetik a mozgás örömét: testi, szellemi és szociális készségeik, különösen a kooperatív képességeik, valamint komfortérzetük egyaránt fejlődik. Játszóterünk és az iskolai tornacsarnok kitűnő lehetőséget nyújt a nagy teret igénylő, nagymotoros készségek fejlesztésére, a közös, a szabad és aktív játékokra.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célunk:

A kisgyermek első tapasztalatait a környezetből meríti. Az óvodában az óvodapedagógusok tudatos irányításával folyik a tapasztalatszerzés a külső világ tevékeny megismerésére. A megismerő kognitív tevékenység alapja a megismerési vágy, ami cselekvésre sarkalja a gyermeket. A világot pontosan, valósághűen megismerni a kép, a cselekvés, a szó egységében lehet. Az értelmi fejlődés mellett a környezeti nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, a helyes viselkedési formák, a helyes erkölcsi és érzelmi viszonyok, mind az őket körülvevő élővilág, mind az ember teremtette tárgyi világ felé. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a velünk élő állatok, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élmények, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

- a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és tárgyi környezetből. Ezáltal biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- a környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, környezetvédelem, környezettudatosság megalapozása
- a minket körülvevő élővilághoz, az állatokhoz való pozitív, felelősségteljes viszonyulás kialakítása, a megismerés fontosságának tudatosítása
- szokáskialakítás az egészséges környezeti feltételek fenntartása érdekében
- a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása
- a biztonságos közlekedésre nevelés, gyermekek biztonság érzetének segítése, erősítése

Feladataink:

- a gyermekek spontán tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása, s a meglévők elmélyítése, rendezése
- a gyermek természetes tudásvágyának, érdeklődésének kihasználása a fejlesztésben
- viselkedési formák, pozitív érzelmi és erkölcsi viszonyok kialakítása
- a gyermek környezet- és egészségbarát szemléletének alakítása, állatvédelmi és környezettudatos magatartásra nevelés
- biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- a kulturális értékeink, hagyományaink, a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a benne élő állatok, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetése, megszerettetése
- a közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése

Az óvodapedagógus tevékenysége/feladatai:

A fejlesztés tartalma:

- a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól való tapasztalatszerzés
- a természeti, társadalmi környezet működési elveinek megismertetése
- a természethez, a benne élő élőlényekhez való pozitív, felelősségteljes viszony kialakítása
- az emberi alkotásokhoz való pozitív érzelmi viszony alakítása
- az értékek védelmére, megőrzésére nevelés
- a környezetben való, életkornak megfelelő biztonságos eligazodás, tájékozódás alakítása
- matematikai tartalmú tapasztalatszerzés: mennyiség, alak, nagyság, térbeliség
- ítélőképesség fejlesztése

- zöld jeles napok, természeti ünnepek köré épülő ismeretszerzés
- népszokások, hagyományok megismertetése
- a gyermekek által is megvalósítható, a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása: szelektív hulladékgyűjtés, víz-és energiatakarékosság, újrahasznosítás, növénygondozás

Az óvodában előforduló témakörök:

- évszakok, napszakok, idő
- időjárás
- növényvilág
- állatvilág (haszon-, vadon élő, kedvtelésből tartott állatok)
- testünk
- érzékszervek
- család
- színek és formák
- hagyományok, ünnepek
- foglalkozások, az emberi munka
- közlekedés
- kísérletek, vizsgálódások

A tervezés irányelvei:

- a folyamatos, tevékenységben megvalósuló ismeretszerzés biztosítása
- az óvodai tevékenységek közötti integráció, komplexitás kihasználása
- az önálló ítéletalkotás, a döntési képességek fejlesztése
- a fenntartható fejlődés iránti elköteleződés életkornak megfelelő szintű kialakítása
- a gyermek óvodán kívül megszerzett tapasztalatainak tudatos felhasználása

A tevékenység szervezésének módszerei:

- példaértékű óvodapedagógusi magatartás, elköteleződés
- elegendő idő, hely és eszköz biztosítása
- spontán és szervezett tapasztalatszerzés biztosítása
- a természeti környezet adta lehetőségek kiaknázása
- az épített környezet, a tárgyi kultúra jellegzetességeinek felhasználása
- óvodán kívüli séták, kirándulások szervezése (pl. állatkert, erdei kirándulás)
- kapcsolattartás külső partnerekkel (Duna-Dráva Nemzeti Park, állatmenhely, Öko-kuckó, Mecsek-erdő Zrt. stb.)

A fejlődés várható jellemzői:

- a gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről

- tudja a nevét, lakcímét, szülei nevét
- ismeri szülei foglalkozását
- felismeri a napszakokat
- ismeri az évszakokat
- felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit
- ismeri szűkebb lakóhelyét
- ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait
- a környeztében lévő növényekről és állatokról, azok gondozásáról és védelméről ismeretekkel rendelkezik
- tisztában van a viselkedés alapvető szabályaival
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- elemi mennyiségi ismereti vannak

A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás folyamatos, minden óvodai tevékenységi formában megjelenik, nem önálló tevékenységi forma. A teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. Elsősorban játékba integráltan, cselekvésekben valósul meg. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szituált környezetben, kirándulásokon és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus épít az előzetes élményekre, tapasztalatokra, ismeretekre

Lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulási szokások alakítása
- spontán és tervezett játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás.

Célunk:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, attitűdök erősítése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

- Érdeklődésének, irányultságának, érzelmi beállítódásának megismerése.
- A gyermek tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- Játékos formában, tevékenységek közben szerzett tapasztalatok során képességek, készségek fejlesztésén keresztül a gyermekek személyiségének kibontakoztatása.
- A gyermekek érzelemvezérelt, cselekvő gondolkodásának szemléletes, képszerű fogalmi gondolkodás szintjére nevelése.

Feladataink:

- Tanulást támogató környezetet teremtünk.
- A tapasztalás, felfedezés lehetőségeit biztosítjuk.
- Az érési folyamatokat optimális módon támogatjuk.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatással a gyermeki kíváncsiságot keltjük fel, elégítjük ki.
- Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést biztosítunk, melyek elősegítik a világ megismerését, az ismeretek beépülését, elmélyülését.
- A gyermeki képességeket életkori és egyéni sajátosságaik figyelembevételével differenciáltan fejlesztjük, és személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük.
- Lehetőséget biztosítunk egyéni ötleteik kreatív megvalósítására, a kísérletezés, a felfedezés átélésére.
- Különböző szituációk során problémahelyzeteket teremtünk, hogy a gyermekekben kialakuljon bennük a megoldásra irányuló igény, érzékenység.
- A komplexitás elvének érvényesítésével biztosítjuk, hogy a gyermekek kölcsönhatásukban, összefüggéseikben tapasztalják meg a környező valóságot.
- A tanulási formák lehetséges módozatai, arányai tudatosan kerülnek megválasztásra hatékonyság tekintetében, a feldolgozandó anyagtól függően.
  (egyéni, egyénre szabott, páros, csoportos, mikrocsoportos, esetenként frontális formai lehetőségek.)

- A gyermekek meglévő képességeinek, készségeinek megerősítése, fejlesztése, ezek zavarainak megelőzése, kiszűrése, a felzárkóztatás biztosítása valósul meg.
- Építünk a gyermekek spontán tapasztalataira, ismereteire, célirányosan bővítjük, rendszerezzük azokat, kiemelve a környezet-és természetvédelem fontosságát.
- Erősítjük feladattudatukat, érzelmi –akarati tulajdonságaikat.
- Társas érintkezések során, csoportos ismeret-és tapasztalatszerzések folyamán fejlesztjük szociális képességeiket.
- Minden foglalkoztatási formát áthat a játékosság, és az élményt nyújtó oldott légkörben való cselekvés.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását.

A tevékenységben megvalósuló tanulás alapelvei:

- A tanulás nem önálló tevékenységi formaként jelenik meg. A gyermekjátékba ágyazott, változatos tevékenységek során valósul meg. Ebben a folyamatban az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását - a differenciálás elvét szem előtt tartva - követjük és segítjük.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben fejlődnek értelmi képességei / érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás / saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Biztosítjuk az élményt adó, oldott légkörben való játékos, cselekvéses tanulás lehetőségét.
- A tanulási, fejlődési folyamat velejárójaként kezeljük a gyermeki tévesztéseket, hibákat.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó, amennyiben lehetséges, külön térben szervezett, iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére :

- A gyermek az egyszerűbb feladatokat megérti
- Érdeklődik és megérti környezetének jelenségeit és összefüggéseit
- Feladattudata és szándékos figyelme életkorának megfelelő, növekszik a figyelem tartalma, könnyebbé válik megosztása és átvitele
- Észreveszi a dolgok közötti összefüggéseket, tud a tárgyak lényegtelen tulajdonságaiktól elvonatkoztatni, lényeges jegyek alapján képes általánosításra
- Felismeri az ok-okozati összefüggéseket
- Problémamegoldó képessége halad az önálló problémamegoldás felé
- Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett megjelenik a felidézés

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Célunk:

- Olyan attitűdök, készségek, képességek, szokások kialakítása, melyekkel a gyermekek képesek saját szükségletük kielégítésére, pozitívan befolyásolják a környezethez való viszonyukat, közösségi kapcsolataik alakulását, kötelességtudatukat.
- A munkához való pozitív viszony kialakítása, saját és mások munkájának elismerésére nevelés munkajellegű játékos tevékenységeken keresztül.
- Az egyes munkafolyamatok megismertetése.

Feladataink:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű, játékos tevékenységek során annak megtapasztaltatása, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Fokozatosan vezetjük be az egyes munkafajtákat, ismertetjük meg a gyermekeket az egyes munkafogásokkal, a munka mennyiségét fokozatosan növeljük. Mintát adunk a pontos és kitartó munkavégzéshez.
- A differenciálás elvét érvényesítjük feladatadáskor.
- Az együttmunkálkodás érzelmi élményét támogatjuk, baráti, egymást segítő kapcsolataikat erősítjük.,
- A saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelünk.
- A munka értékelése folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés érzését alakítjuk, feladattudatukat, önbizalmukat, önértékelésüket fejlesztjük.
- A felnőtt munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példát mutatunk.
- Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.
- Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás különösen fontos szerepet játszik abban, hogy minden gyermek életkori és egyéni képességeinek megfelelő terhelést kapjon.

A fejlesztés tartalma:

- A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak.
- A munka végzése közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Munka közben kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességének alapjai, erősödik kezdeményezőkészségük, együttműködési képességük.
- Az önkiszolgálás során a gyermekeket folyamatosan szoktatjuk az önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkára, ahol egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk.
- A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel.
- Felnőtt segítségével ismertetjük meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk kialakítását segíti elő.
- Kerti munkák szervezése közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- Különböző felelősök kiválasztása (napos, vízőr, rendfelelős stb.) a közösségért végzett munka fontosságának felelősségének átéreztetése érdekében.

VI. SAJÁTOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ ÓVODÁBAN

Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőség, kiemelt figyelmet érdemlők ellátása

Gyermekvédelem

Célok

Az óvodai gyermekvédelmi munka célja egy olyan, minden óvodáskorú gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, amely a speciális segítségre szoruló gyermekek és családok komplex gondozását jelenti.

A gyermekvédelmi törvény értelmében a gyermeknek joga van:

- ahhoz, hogy segítséget kapjon a családban történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához.
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató tényezők leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

- a fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését segítő különleges ellátáshoz.
- a gyermeknek joga van az emberi méltóságának tiszteletben tartásához, a bántalmazással, elhanyagolással és információs ártalommal szembeni védelemhez
- joga van ahhoz, a védelme érdekében eljáró szakemberek egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. Ezen személyek, intézmények, szolgáltatók és hatóságok a gyermek családban való növekedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az intézmény gyermekvédelmi rendszere

A gyermekek védelme a gyermek családban való nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések biztosítják.

- pénzbeli és természetbeni ellátás: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, ingyenes intézményi gyermekétkeztetés (napi háromszori étkezés), szünidei gyermekétkeztetés (meleg főétkezés minden olyan munkanapon, amikor az óvoda zárva tart)
- gyermekvédelmi alapellátás: a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, veszélyeztetettségi jelzőrendszer működtetése
- szakellátás: otthont nyújtó ellátás, nevelőszülői ellátás, utógondozás

Az óvoda gyermekvédelmi feladatait az óvoda igazgatója látja el. Az intézmény éves gyermekvédelmi terve része az éves munkatervnek. A gyermekvédelem és prevenció azonban nemcsak a gyermekvédelmi koordinátor feladata, hanem valamennyi, a gyermekkel foglakozó pedagógusé is. A preventív gyermekvédelem fontos mozzanata a gyermek és a pedagógus folyamatos, személyes kontaktusa. Ezen túl ismerniük kell a gyermekre ható környezeti tényezőket, hogy segítő magatartásukkal megelőzhessék a konfliktusok, lelki traumák elmélyülését és tartóssá válását.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a nevelési év elején információszerzés a gyermekek szociális helyzetéről a következő szempontok alapján: hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség, nagycsaládosság, tartós betegség, SNI, BTMN, tehetséges gyermek, védelembe vétel, egyszülős család, gyámságba vétel.
- hiányzások kezelése és jelzés az óvodavezető felé
- étkezési nyilatkozatok, logopédiai felmérő lapok kezelése
- nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken információ átadás és esetmegbeszélés
- pedagógiai szakvélemények elkészítése

- szükség esetén családlátogatások megszervezése
- fogadóóra kezdeményezése felmerülő problémák esetén
- a különleges bánásmódot igénylő gyermek szakemberhez irányítása
- a gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentum vezetése
- a szülőnek való segítségnyújtás a 6 éven túli óvodában maradáshoz szükséges kérelem benyújtásában
- gondoskodjon az óvodai élettel kapcsolatos információk szülőkhöz való eljutásáról (beszélgetés, faliújság, honlap, zárt facebook csoport, üzenő füzet)
- a gyermekbalesetek megelőzésére irányuló felvilágosítás
- az egészséges életmód feltételeinek biztosítása az óvodában és az arra való nevelés
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme

Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekvédelmi munka hatékony elvégzése érdekében

- az önkormányzatok szociális ügyintézőjével a határozatok elkészítéséről
- a háziorvossal, védőnővel a gyermekek egészségi állapotáról
- a Család- és gyermekjóléti szolgálat képviselőjével és
- az óvodai szociális munkással a felmerülő problémák kezeléséről
- az iskola gyermekvédelmi felelősével az óvoda-iskola átmenet tekintetében
- a szakszolgálatok munkatársaival a szakvélemények, nevelési tanácsadás, fejlesztő ellátások ügyében
- az önkormányzat illetéseivel a helyi esélyegyenlőségi program (HEP) elkészítésénél

Az óvoda, mint köznevelési intézmény a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja. Ebben a minőségében feladata:

- veszélyeztetettség, krízishelyzet észlelésekor jelzés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé
- hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmagát veszélyeztető magatartása esetén
- az igazolatlan hiányzások tekintetében 5 igazolatlan nap után kötelező jelzés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé, 11 nap után az általános szabálysértési hatóság felé, 20 nap után a Gyámhatóság és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- együttműködési kötelezettség esetmegbeszélésen, esetkonferencián, éves szakmai tanácskozáson, szakma közi megbeszéléseken.

Szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőséget segítő tevékenység

A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, az óvoda szerepe ebben kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő. Az óvodai nevelés a személyiség teljes kibontakozásának

elősegítésére irányul, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben. A hátránycsökkentésben az óvodába járás kiemelkedően pozitív szerepet tölthet be, hiszen a különböző körülmények közül érkező gyermekek együttes nevelése, a pozitív példák megmutatása, a pedagógus elfogadó, segítségnyújtó attitűdje jelentős mértékben segítheti a hátrányok csökkentését, leküzdését.

Az óvoda a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nyilvántartja az önkormányzatoktól kapott határozatok alapján. Az óvoda helyzete ebben a tekintetben átlagosnak mondható.

Hátrányos helyzetű az a gyermek. aki rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesül és:

- a szülő alacsony (alapfokú) végzettséggel rendelkezik
- a szülő foglalkoztatottsága alacsony (álláskereső, aktív korúak ellátására jogosult)
- a lakókörülmények elégtelenek

Halmozottan hátrányos helyzetű a gyermek, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és a fenti pontokból valamelyik kettő egyszerre fennáll.

Az óvoda igazgatójának feladata:

- a szülők számára a munkába állást segítő óvodai nyitva tartás biztosítása
- gondoskodni a szülők megfelelő tájékoztatásáról jogaikat és kötelességeiket érintően
- az integrációt segítő arányos csoportelosztás
- az igazolatlan hiányzások esetében jelzés a megfelelő szervek felé az óvodába járás folyamatosságának érdekében
- az óvodapedagógusok számára részvételi lehetőség biztosítása a témával kapcsolatos rendezvényeken, továbbképzéseken

Az óvodapedagógus feladata:

- minden gyermek feltétel nélküli elfogadása
- a szülők felé elfogadó, segítségnyújtó attitűd
- a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás
- a szülők megfelelő tájékoztatása az óvodai élettel, a gyermek fejlődésével kapcsolatban
- a gyermek megismerése és fejlődésnek folyamatos nyomon követése, különös tekintettel a hátrányt okozó körülményeire
- a felzárkóztatás, egyéni fejlesztés biztosítása
- a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségeinek megkeresése (fejlesztés, sportolás. kulturális-közösségi programok)
- a témával kapcsolatos továbbképzéseken, konferenciákon való részvétel

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet, bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelésű gyermekek (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (BTMN)
- tehetséges gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek

SNI az a gyermek, aki a szakértői vélemény alapján meghatározott fejlődési zavarral küzd.

A SNI gyermek joga, hogy különleges bánásmód keretében az állapotának megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljön a szakértői véleményben foglaltak szerint.

Óvodánk alapító okirata tartalmazza a SNI gyermekek integrált nevelését. Az SNI gyermek nevelése intézményünkben a többi gyermekkel együtt, óvodai csoportban történik. A gyermek külön foglalkoztatásához az óvodában gyógypedagógus nincs, az ellátást a szakszolgálat utazó gyógypedagógusainak megbízásos szerződtetésével oldjuk meg.Fontos, hogy a SNI gyermeket a fejlesztés ne terhelje túl, az elvárások igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez, a habilitációs, rehabilitációs célú terápiák az intézmény programjaivá váljanak.

Az óvodai nevelés során figyelembe kell venni:

- az elfogadás fontosságát
- a gyermek iránti reális elvárást
- a terhelhetőség mértékét
- a komplex képességfejlesztést, amiben a fogyatékossági típusok szerint más-más területek kapnak nagyobb hangsúlyt.

Az SNI gyermek óvodai életbe való integrálódását segítő tényezők és szereplők:

- a fogadó pedagógus: fontos, hogy rendelkezzen bizonyos alapismeretekkel a fogyatékosságot illetően és jártas legyen a differenciáló pedagógiában.
- a szülő: nagy szerepe van a beilleszkedésben, ő a pedagógus napi informátora, ő oldhatja meg a kisebb-nagyobb gondokat, ugyanakkor fontos a szülő támogatása a pedagógus részéről, a segítő tanácsadás.
- a gyógypedagógus: a fejlesztésen túl tájékoztatja a pedagógust a gyermekről, kapcsolatot tart a szülővel, szakmai támogatást nyújt a pedagógusnak (szakirodalom stb)
- a csoporttársak: minél kisebbek a gyerekek annál természetesebb az elfogadás. A csoport megfelelő tájékoztatása után magától értetődően fogadják be társukat, megtanulják a segítségnyújtás lehetőségeit.
- a sérült gyermek: a gyermek személyisége kulcsfontosságú az integrálhatóságban. A nyitott, érdeklődő gyermek könnyebben beilleszkedik.

Az óvoda feladatai:

- a felvételi-mulasztási naplóban rögzíteni a szakvéleményt
- minden év június 30-ig felülvizsgálati kérelmet benyújtani
- az intézményváltozás jelzése a szakszolgálatnak
- a szükséges eszközök és felszerelések biztosítása
- a szakértői bizottság véleménye szerint a 6. életéve után óvodában maradó SNI gyermek számára egyéni fejlesztési terv készítése (napirendben megvalósuló módon)
- a BTMN gyermekekre egyéni fejlesztési terv készítése (napirendben megvalósuló módon)

Az óvodapedagógus nevelési feladatai:

Kognitív kompetenciák fejlesztése:

- gondolkodási képesség: konvertálás, rendszerezés, logika, kombinatív képesség
- tudásszerző képesség: ismeretszerzés, alkotóképesség, problémamegoldó képesség
- kognitív kommunikációs képesség: vizuális-, nyelvi képesség
- tanulási képesség

Szociális kompetencia fejlesztése:

- szociális szokások és minták
- szociális készségek
- szociális ismeretek
- szociális kommunikáció
- szociális érdekérvényesítés

Személyes kompetencia fejlesztése:

- önkiszolgálás: testi képességek, önellátás
- befogadóképesség: zenei, irodalmi, vizuális
- önkifejezési képesség
- önvédelemi képesség
- speciális képességek
- önszabályozás

Az óvodapedagógustól elvárt pedagógiai attitűdök:

- magas szintű pedagógiai, pszichológiai felkészültség
- elfogadás, tolerancia. empátia, hitelesség
- alternatívák keresése
- együttműködés a különböző szakemberekkel
-

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek (BTMN)

BTMN az a gyermek, aki szakértői vélemény alapján az életkorához képest jelentősen alulteljesít, közösségbe illeszkedése, személyiségfejlődése nehezített, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Beilleszkedési és magatartási zavar formái:

- feladatteljesítés
- hangulati állapot
- hiperaktivitás
- figyelem
- impulzivitás
- magatartás
- viselkedés
- oppozíciós
- emocionális
- szorongásos
- TIC

Tanulási zavar:

- részképesség zavarok
- komplex tanulási zavarok

Az óvodapedagógus feladatai:

- a részképességek megerősítése
- jártasságok, készségek kialakítása
- motiváció növelése
- bátorítás, bíztatás
- sikerek kiemelése
- dicséret
- bizalom kialakítása, önállóságra nevelés
- differenciálás
- korlátok, keret adása
- szokatlan ingerek kizárása
-

Kiemelten tehetséges gyermek:

A tehetség fogalma:

A gyermeki tehetség megnyilvánulási lehetőségei:

- átlag feletti általános képességek
- átlagot meghaladó speciális képességek
- kreativitás

- feladat iránti elkötelezettség

Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik – a 4 fenti összetevő- alapján magas szintű teljesítményre képesek.

Az óvodáskor a programszerű tehetségfejlesztésben alapozó korszaknak tekinthető, elsősorban érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy törődünk velük. A tehetség azonosítása nehéz folyamat, amihez különböző tesztek adhatnak segítséget. Minél több forrásból szerzünk információt a gyermek képességeiről, teljesítményéről, annál megbízhatóbb az azonosítás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- felismerni a tehetség ígéretet
- ösztönözni, motiválni
- segíteni a megismerési, alkotási vágyat
- a nevelés eszközeivel segíteni a harmonikus fejlődést
- a szülőkkel való együttműködés
- szakemberekkel való együttműködés

Az óvodai tehetséggondozás lényege, hogy aki többet szeretne valamely tevékenységből, annak lehetősége legyen elmélyülni, addig gyakorolni, amíg érdeklődése hajtja. A párhuzamos tevékenységek szervezése lehetőséget nyújt a gyermekeknek a szabad választásra. A tehetséggondozásnak komplex képességfejlesztésnek kell lennie, ami azt jelenti, hogy a gyermek sikeresnek tűnő területe, az erős oldal mellett a gyengébb területekre is kell figyelnünk. Az óvodai tehetséggondozásban a módszertani sokféleség alkalmazása a célravezető. A meleg, érzelem dús, elfogadó környezet elengedhetetlen az alkotó képzelet kibontakozásához. A kötöttség és szabadság megfelelő aránya segíti a fejlődést.

VII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Az egészség modern értelmezése a testi, lelki, társkapcsolati biztonságot, az aktív alkalmazkodó és társkapcsolati jólétet foglalja magába, melyen nem csupán az orvosilag felülvizsgált egészségi állapotot értjük, hanem az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

Az egészségfejlesztés az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli. Nem egyszerű összeadása a hozzátartozó nevelési feladatoknak, hanem sajátos szemlélet és magatartásforma. Olyan értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését és harmóniáját.

Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét. Ez a cél, akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

Általános cél és feladat

Célunk:

- a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Feladataink:

- kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt,
- egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket,
- gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és
- az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk.
- Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.
- Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk – egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Az egészségfejlesztési feladatok, programok, színterek:

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszicho higiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés.

- E három fő feladat, tevékenységi rendszer egymással és az egészségfejlesztés tárgyi, valamint jogi alapfeltételeivel áll szoros kölcsönhatásban.

Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Cél és feladat:

- Tágabb értelemben a szomatikus nevelés kitüntetett nevelési feladatként a MTA ajánlásában így kerül meghatározásra:
- „Felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és mozgásszokások alakítását."
- Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése címszó alatt megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei:

- Személyi higiénia fejlesztése
- Környezeti higiénia fejlesztése
- Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- A betegségek megelőzésére nevelés
- Napi rendszeres testmozgás, testedzés
- Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás.

Személyi higiénia fejlesztése

- A személyi higiénia nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és az anális toalettet, WC-papír használatát. Az öltözködést, mely a megfelelő viselet kiválasztását jelenti az időjárás és a tevékenységek figyelembevételével. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásainak alakítását, valamint a ruházat higiéniáját, tárolási feladatait. Pihenést, mely az ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítja.

Célunk:

- a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk:

- az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű, jelen elhelyezett törölköző.
- A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott polc, akasztó, ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.
- Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkefével.
- A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek – méretű WC, melyekben megoldott a nemek szerinti elválasztás (fallal, függönnyel), és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés.
- Az óvodánkban lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni tisztálkodásra, dadus segítségével.
- A gyermekek számára biztosított orrtörléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.
- A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége.
- Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniás szabályok betartására, ennek feltételeit (papírtörlő, nedves törlőkendő, fertőtlenítő) mindig biztosítjuk.
- A délutáni pihenő előtt biztosítjuk a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Az ágyneműről és annak tisztántartásáról a szülő gondoskodik (két-háromhetente). A HHH gyermekek részére szükség, igény szerint az óvoda biztosítja az ágyneműt és hálóruhát.

Környezeti higiénia fejlesztése

- Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk

- a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása és a fenntarthatóság iránti elkötelezettség alakítása.

Feladatunk

- az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése,
- pozitív viszony kialakítása a környezetünkkel kapcsolatban és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása.

- Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

- Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése- kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés, térbeosztás- mellyel a tevékenységhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.
- A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.
- Taneszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.
- A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.
- Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról, az ideális, szemkímélő lámpatestek beszerzését kezdeményeztük a fenntartó felé.
- A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás elemi követelmény.
- Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.
- Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk (igény jelzése a fenntartó felé) – biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves rész pótlását és gondozását, a játékeszközök cseréjét.
- Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek, a törvényben megfogalmazottak szerint végezzük a bevizsgálást, ellenőrzést.
- Az udvari a homokot lehetőség szerint cseréljük.
- Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni: szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások, az év zöld jeles napjainak megünneplése.

Az egészséges táplálkozás igényeinek kialakítása

- Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásigényből eredő hő leadásnak a következménye.
- Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk

- egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk

- Az egészséges étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység, napi gyermekvitamin bevitel természetes formában (gyümölcs-napok)
- a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit- csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű, a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.
- A feltálalt ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy- egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről.
- Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.
- A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a szülőkkel együttműködve oldjuk meg.
- Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást
- Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.
- Táplálkozási rendellenesség – túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk

- az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk

- ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére,
- a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.
- a Covid járvánnyal kapcsolatos óvó-védő intézkedések betartása

A feltételek biztosítása:

- A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket külön jellel helyezzük el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén a szülőket kérjük meg azok pótlására.
  - A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.
  - Szezonális fertőző betegségek megelőzésére vitaminban gazdag étrendet biztosítunk.
  - Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés stb.)
  - A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgásához szükséges feltételeket, minden adódó lehetőségek kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.
  - Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.
  - A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. (Csak érvényes orvosi igazolás ellenében fogadhatjuk ismét közösségben a gyermeket.)
  - Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, gyermekorvosával
  - Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, pl. a fogászat
  - Beszédhibás gyermekek esetében javaslatot teszünk a logopédiai vizsgálatra.
  - A nevelési tanácsadó szakembereivel kapcsolatot tartunk, akik évi rendszerességgel megvizsgálják a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, majd javaslatot adnak az egyéni bánásmódra és fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Napi rendszeres testmozgás, testedzés

- E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai **testnevelés foglalkozásokat.**

Célunk

- a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése,
- a természetes mozgáskedv megőrzése,
- a szervezet edzése,
- a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.
- Pedagógiai programunk hangsúlyos része a gyermekek mozgásfejlődésének elősegítése, így az egészségfejlesztési programban csak azok a területek kerültek megfogalmazásra, melyek a pedagógiai programot hivatottak kiegészíteni.

A feltételek biztosítása:

- A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.
- A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban vagy a csoportszobában, iskolai sportcsarnokban szervezzük e tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.
- Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta tornapadló.
- Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

Balesetek megelőzésére nevelés

- Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés

számtalan olyan eredményt is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyes, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk

- a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk

- egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik – olló, tű, kés, villa. Foglalkozások előtt ezek szabályos használatára felhívjuk a figyelmüket.
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyermekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.
- Kirándulások alkalmával a gyermekeket, felnőtteket balesetvédelmi oktatásban részesítjük.
- A napi udvari játék előtt felhívjuk a gyerekek figyelmét a legfontosabb balesetvédelmi szabályokra.
- Minden feladat ellátási helyen képzett elsősegélynyújtó személy dolgozik, és biztosított az óvodai elsősegélynyújtó felszerelés.

Pszicho higiénés egészségfejlesztés

- A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves

része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél

- olyan személyiségszerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszicho-szociális egyensúlyra törekszik.

Feladatunk

- a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyisége tulajdonságainak szabad kibontakoztatása,
- a tartós pszichés stressz feldolgozása

- a bántalmazás és erőszak megelőzése

  Elhanyagolás az, ha a szülő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, amely súlyos ártalmat okoz a gyermeknek. Az érzelmi elhanyagolás az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya. A fizikai elhanyagolás alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, ill. a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve pl. orvosi ellátás késleltetése, orvosi utasítások be nem tartása.
  A gyermekbántalmazás azt jelenti, hogy valaki fájdalmat okoz a gyermeknek, vagy a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.
  Fizikai bántalmazás: az a szándékos cselekedet vagy gondatlanság, amely a gyermek fizikai sérüléséhez vezethet.
  Érzelmi bántalmazás: azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, amely súlyos és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekben való állandó félelemérzet vagy szorongás keltése, a megszégyenítés,az állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás.
  Gyermekbántalmazás esetén jelzési kötelezettségünk van az óvoda igazgatója felé, együttműködünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal és az óvodai szociális segítővel.

- a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítása.

A pszicho higiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés
- Stressz elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

- (egészséges életvezetés, hibás viselkedés megelőzése, kezelése)
- Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségételen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk:

- megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk

- az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

- Óvodai napirendünk kialakításánál minden estben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.
- A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.
- A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.
- Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).
- Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz – elhárítás

- A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimerítő. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk

- az idegrendszeri, - lelki egészségvédelem.

Feladatunk

- a stresszhelyzetek kiküszöbölése

a stressz- hatások és helyzetek elkerülésével,
a stressz hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

- Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.
- Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.
- Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.
- A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.
- Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

- A pszicho higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogozás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk

- olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk

- a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.
- Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

- Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk:

- állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk

- a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása.
- a szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

- Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.
- Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és esetleges migráns gyerek beilleszkedésére.
- A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.
- Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletére épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.
- Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.
- A Boldog óvoda címet elnyerve kiemelt feladatunk az érzelmi intelligencia fejlesztése

Szocio-higiénés egészségfejlesztés

- A szocio-higiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk:

- a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben, együttműködésre való részvételre nevelje.

Feladatunk

- a zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között,
- a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval

- olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szocio-higiéniés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

Esélyegyenlőség biztosítása és integrált nevelés

Célunk

- a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.
- Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk

- az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!
- Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékosságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

- Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.
- Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló esélyekkel vegyen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.
- A törvényben foglaltak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

- Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.
- A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.
- Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl.: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb.)

Célunk

- a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk

- modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása egészségpropaganda a szülők körében – az egészségesebb választásra való törekvés képességének fejlesztése.

VIII. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL MEGHATÁROZOTT TOVÁBBI ELVEK, FELADATOK

A nevelő-oktató munkával kapcsolatos dokumentációk

- A tanulmányi információs rendszer- OviKRÉTA rendszerben található kötelezően vezetendő dokumentumok
- éves tanulási terv
- egyéni fejlesztési napló BTMN és további egy évre óvodában maradó SNI gyermekre havi bontásban
- egyéni fejlesztési terv minden gyermekre három havi bontásban
- Rövid DIFER mérések 5 éves korban (középső csoport végén, a nagycsoport elején - a hiányos területek visszamérése a második félévben)
- szociometriai mérések

A pedagógia program felülvizsgálata

A pedagógiai program felülvizsgálatára lehetőség van:

- tartalmi-technikai okok miatt (jogszabály módosításból adódó kiegészítések, módosításból adódó frissítések, irreleváns részek törlése)
- innovációs okok miatt (fejlesztésből adódó módosítások)
- vegyes okok miatt

Legitimáció

A pedagógiai programot jóváhagyta: …….. Ádám Tünde Anna igazgató
A pedagógiai programot elfogadta: A nevelőtestület képviseletében: …… Mérészné Porrogi Judit óvodapedagógus
A szülői szervezet nevében: ……. Csorbics-Kovács Andrea elnök
Hatályosság: 2026.09.01.-től
Érvényesség : módosításig
A pedagógiai program nyilvános